

VYBRANÉ VLASTNOSTI VÝZKUMŮ VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ Z POHLEDU VEŘEJNOSTI

(DÍLČÍ VÝSLEDKY ŘEŠENÍ PROJEKTU CZ.1.02.2013.221.009 „POSTOJE OBYVATEL ČR K VÝZKUMŮM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ“, 2014)

O INSTITUTU

Institut evaluací a sociálních analýz je první soukromý vědecko-výzkumný institut v oboru společenských věd založený v ČR. Jde o nezávislý subjekt, který byl založen podle pravidel stanovených Evropskou unií (Článek 1.3, písm. ee. Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací). Institut je výzkumnou organizací dle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a je zapsán na Seznamu výzkumných organizací vedeném Radou pro vědu, výzkum a inovace (RVVI). Cílem Institutu je provádět základní výzkum, aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj a šířit jejich výsledky prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií, přičemž veškerý zisk je zpětně investován do těchto činností.

Hlavními činnostmi, kterými se INESAN zabývá, jsou evaluace a sociální analýzy.

Mezi tematické okruhy, jejichž výzkumem se INESAN zabývá, patří eticky odpovědné chování, manažerská studia, ICT, životní prostředí a sociální témata.

Díky svému zázemí v oblasti metodologie aplikovaného společenskovedního výzkumu INESAN poskytuje také zpracování výzkumných šetření a metodologických analýz. INESAN rovněž poskytuje odborné služby při tvorbě metodických nástrojů pro evaluaci, realizuje samotná evaluační šetření, podílí se na přípravě zadávací dokumentace, poskytuje peer-review jednotlivých dokumentů vztahujících se k evaluaci a k metodologii společenskovedního výzkumu.

Publikace, expertízy, odborná stanoviska a posudky, které INESAN vydává, nejsou ovlivněny postoji donorů a zadavatelů, nýbrž obsahují nezávislý pohled expertů INESAN.

INESAN

INSTITUT EVALUACÍ
A SOCIÁLNÍCH ANALÝZHeřmanova 1169/22
170 00 Praha 7

Tel.: +420 220 190 597

E-mail: info@inesan.eu

Web: www.inesan.eu

O PROJEKTU

Hlavním cílem interního projektu č. CZ.1.02.2013.221.009 „**Postoje obyvatel ČR k výzkumům veřejného mínění**“ je analýza a determinace postojů a přístupů obyvatel ČR k výzkumům veřejného mínění.

Mezi dílčí cíle projektu patří analýza zájmu o výzkumy veřejného mínění a jejich výsledky; analýza faktorů ovlivňujících zapojení ve výzkumech; determinace zkušeností obyvatel ČR se zapojením ve výzkumech veřejného mínění; analýza postojů obyvatel ČR k problematice ochrany osobních údajů v rámci výzkumů veřejného mínění; analýza využitelnosti výsledků výzkumů veřejného mínění.

Cílem tohoto dílčího výstupu je informovat o problematice aspektů výzkumů veřejného mínění tak, jak je vnímají respondenti.

SOUHRN VÝSLEDKŮ

Ze sledovaných problematických aspektů provádění výzkumů veřejného mínění se jako nejzávažnější z pohledu respondentů zdá nízká smysluplnost.

Dalším problematickým aspektem je nízká důvěryhodnost, protože podle dotázaných přinášejí výzkumy užitek jen zadavatelům či sponzorům jednotlivých výzkumných šetření.

Jako méně závažná je hodnocena složitost otázek pro respondenty a riziko zkresení výsledků výzkumu v případě poskytnutí odměny respondentům.

Zaznamenáníhodná je také nízká míra povědomí o rizicích spojených se zneužitím osobních údajů poskytovaných v rámci prováděných výzkumů veřejného mínění.

METODIKA VÝZKUMU

Údaje obsažené v tomto přehledu pocházejí z komplexního výzkumného šetření realizovaného v rámci interního projektu č. CZ.1.02.2013.221.009 nezávislým Institutem evaluací a sociálních analýz (INESAN) v obecné populaci ČR.

Sběr dat byl realizován v České republice v červnu 2013. K výběru respondentů bylo použito kvótní techniky. Do zkoumaného vzorku byli zařazováni lidé ve věku od 18 do 64 let. Při koncipování výběru bylo použito aktuálních údajů Českého statistického úřadu.

V rámci provedeného výzkumného šetření bylo realizováno a analyzováno celkem 1 013 interview.

SOCIODEMOGRAFICKÝ PROFIL

Pohlaví:

49 % souboru tvoří ženy, 51 % tvoří muži

Věk:

24 % respondentů je mladší než 30 let, 45 % respondentů je ve věku 30 – 49 let a 31 % respondentů má 50 a více let

Region:

12 % respondentů je z Prahy, 49 % respondentů je z Čech a 39 % respondentů je z Moravy

Nejvyšší dosažené vzdělání:

7 % respondentů má základní vzdělání, 31 % má střední vzdělání bez maturity, 46 % respondentů má střední vzdělání s maturitou a 16 % respondentů má vysokoškolské vzdělání

Čistý měsíční příjem domácnosti:

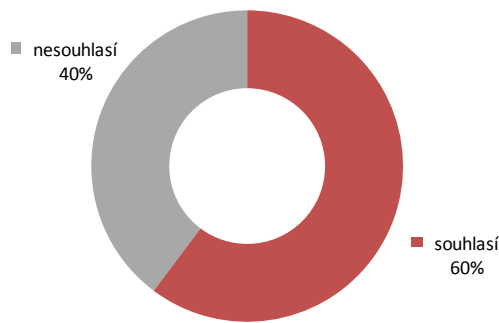
20 % domácností má příjem nižší než 18 000 Kč, 48 % domácností má příjem v intervalu 18 000 – 34 999 Kč a 32 % domácností má měsíční příjem vyšší než 35 000 Kč

VYBRANÉ VLASTNOSTI VÝZKUMŮ VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ Z POHLEDU VEŘEJNOSTI

DÍLČÍ VÝSLEDKY ŠETŘENÍ

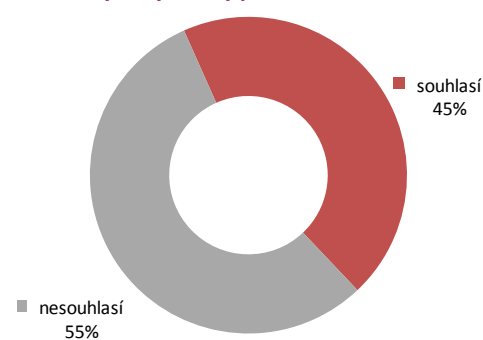
Mezi nejzávažnější problémy spojené s výzkumy veřejného mínění řadí respondenti nízkou kredibilitu a s tím spojenou neochotu oslovených osob sdělovat své názory. Z dalších zjištění je patrné, že zmíněná „nedůvěra“ není vztahována ke způsobu provádění výzkumů, nýbrž k využitelnosti získaných výsledků a celkové smysluplnosti takovéto aktivity. Takovýto postoj sdílí tři pětiny respondentů.

Graf 1: „Lidé nevěří výzkumům veřejného mínění, a proto nechtějí říci své názory.“

Ostatní sledované problémy spojené s výzkumy veřejného mínění považuje za reálné méně než polovina dotázaných. Celkem 45 % respondentů uvedlo, že výzkumy jsou nedůvěryhodné, protože přinášejí užitek jen zadavatelům či sponzorům jednotlivých výzkumných šetření.

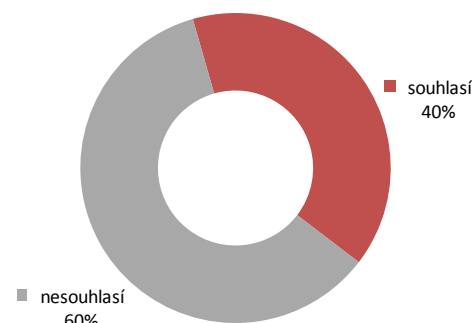
Graf 2: „Výzkumy veřejného mínění nejsou důvěryhodné, protože přinášejí výhody těm, kteří za tyto výzkumy platí.“

Dvě pětiny respondentů se dále domnívají, že otázky ve výzkumech veřejného mínění jsou pro běžného člověka příliš složité.

Respondenti tak mají problém u řady otázek pochopit smysl dotazu (uvědomit si, na co jsou vlastně dotazováni); obtíže představuje rovněž formulace adekvátní odpovědi, popř. výběr z nabízených variant.

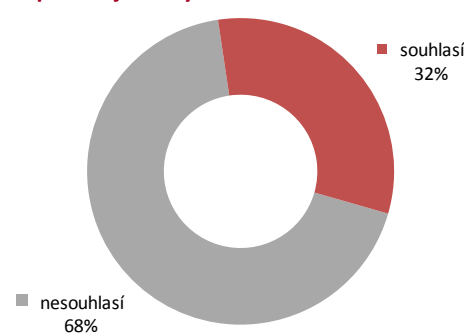
Graf 3: „Pro běžného člověka jsou otázky ve výzkumech příliš složité.“

Přibližně třetina dotázaných osob souhlasí s tvrzením, že výzkumy veřejného mínění nepřinášejí žádný užitek. Tento problematický aspekt výzkumů koresponduje s nízkým povědomím obyvatel o skutečné utilitaci výsledků prováděných výzkumů.

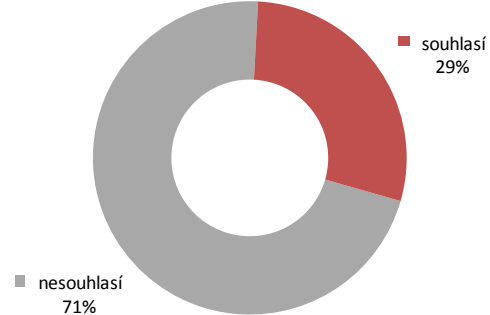
Uvedené zjištění rovněž koresponduje s nízkou ochotou dotazovaných participovat na prováděných výzkumech.

Graf 4: „Výzkumy veřejného mínění nepřinášejí žádný užitek.“

V neposlední řadě se ukazuje, že případná nabídka incentív (tedy odměn respondentům za účast ve výzkumu) není činitelem, který by dle názoru dotazovaných zkresloval odpovědi či výsledky.

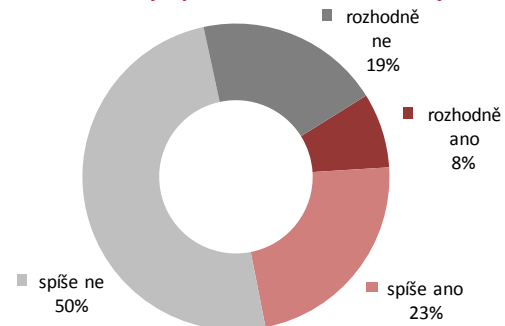
Graf 5: „Pokud je za účast na výzkumu veřejného mínění nějaká odměněna, jsou výsledky zkreslené.“

Největší problémy spojené s výzkumy veřejného mínění spatřují respondenti v **nedůvěře k těmto výzkumům**. Jako méně významný problém hodnotí **nízkou užitečnost prováděných výzkumů**.

Specifickou oblastí související s realizací výzkumů veřejného mínění je nakládání s osobními údaji a jejich ochrana. V tomto ohledu se obává zneužití či prozrazení poskytnutých osobních údajů necelá třetina dotázaných, přičemž výrazné obavy vyjádřilo 8 % respondentů.

Graf 6: Obavy z prozrazení osobních údajů

Relativně nízká úroveň obav je dána především nízkým povědomím o případných rizicích spojených s neoprávněným nakládáním s osobními údaji. K nízkému pocitu ohrožení přispívá rovněž dodržování vysokého standardu při zpracování osobních údajů v ČR. Nejsou totiž známy žádné případy, kdy by byla data poskytnutá v rámci výzkumných šetření zneužita.